

Herdenken in de gemeente Opmeer

“Dat hun namen nooit worden vergeten”



inhoudsopgave

Voorwoord	5
Het monument voor de oorlogsslachtoffers uit de gemeente Hoogwoud	6
Burgemeester Dirk Hoogenboom	7
Mej. A. Breed	8
Cornelis Commandeur	9
Het monument voor de oorlogsslachtoffers uit de gemeente Spanbroek	10
De graven van de vliegeniers Spanbroek	10
Het vuurpeloton*	11
Nicolaas Appel	12
Antonius Bosse	13
Cornelis Botman	14
Petrus Brakeboer	15
Fam. van Emden	16
Jacobus Duivestein	18
Cornelis Dijkstra	19
Petrus Nicolaas Eitjes	20
Johannes Hoek	21
Simon Koning	22
Johannes Kramer	23
Cornelis Loos	24
Johannes Roosje	25
Petrus Scholten	26
Johannes Stam	27
Jacobus Weerdenburg	28
Het monument voor de gevallen vliegeniers	29

Voorwoord

Allereerst een woord van dank aan mevrouw Bep de Haan die door haar nimmer aflatende inzet en speurwerk het mede mogelijk heeft gemaakt dit boekje te realiseren.

Tijdens de Nationale Herdenking op 4 mei gedenken wij in Opmeer op 3 locaties, bij 3 monumenten.

Wij herdenken op 4 mei hen die vielen in alle oorlogssituaties waar ook ter wereld.

De drie Opmeerse monumenten staan symbool voor hen die vielen voor onze vrijheid tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dit boekje tracht de namen op onze monumenten een gezicht te geven en geeft daarnaast inzicht in de veelal korte levens van deze mensen. Ook wordt weergegeven wanneer en hoe deze mensen zijn omgebracht.

Dit boekje zorgt ervoor dat we hun namen en gezichten niet vergeten.

Oorlogen laten diepen sporen achter van verdriet, verscheurde verhoudingen, verdeeldheid en mensen op de vlucht. In Nederland leven wij in een land waar we vrij kunnen denken, waar je mag zijn wie je bent, en waar opgekomen wordt voor mensen die het minder hebben of hulp nodig hebben. Vrijheid is niet vanzelfsprekend. We moeten ons daar blijvend voor inzetten. Doet u ook mee?

Burgemeester G.J. van den Hengel

Colofon:

Uitgegeven door de Gemeente Opmeer

Herdruk 2022

Herdruk 2018 met enkele correcties/aanvullingen n.a.v. naspeuringen door de heer B. Hemrika.

met dank aan: De Stichting Hoochhoutwout, De Stichting Historisch Spanbroek-Opmeer

speciaal dank aan mevrouw Bep de Haan voor de samenstelling van dit boekwerkje

Voor meer exemplaren kunt u contact opnemen met:

Gemeente Opmeer, klaproos 1, 1716 VS Opmeer, 0226- 363 333

e-mail: bestuurssecretariaat@opmeer.nl www.opmeer.nl

Oorlogsslachtoffers uit de gemeente Hoogwoud

Jaarlijks wordt op 4 mei om 20.00 uur bij het monument in de Burgemeester Hoogenboomlaan een officiële herdenkingsbijeenkomst gehouden.

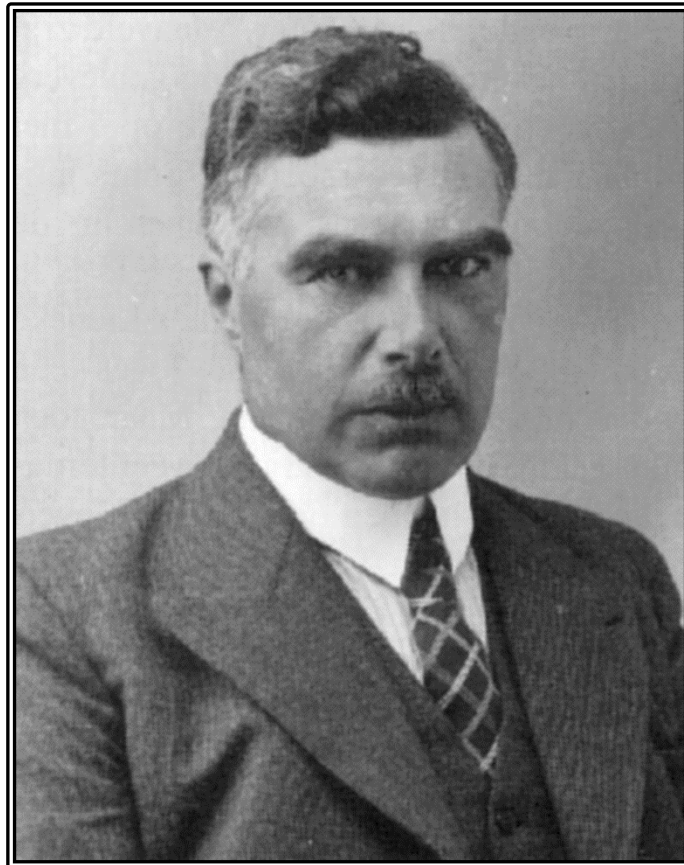


Het oorlogsmonument staat in Hoogwoud in de Burgemeester Hoogenboomlaan bij huisnummer 9, tegenover het oude raadhuis. Bij dit monument gedenken wij 3 personen.

Burgemeester Dirk Hoogenboom

Gestorven begin mei 1945

Gedenkplaats concentratiekamp Buchenwald te Weimar



De heer D. Hoogenboom werd geboren op 9 december 1888 in Oud-Beierland en werd op 26 januari 1931 benoemd tot burgemeester van Hoogwoud–Aartswoud. Het gezin Hoogenboom ging wonen in de voormalige pastorie van Aartswoud. Tijdens de oorlogsjaren gaven zij in hun huis onderdak aan een Joods echtpaar, goed verborgen voor de Duitsers. Als burgemeester wist hij als geen ander wat de gevolgen daarvan konden zijn. Na verraad uit de Joodse gemeenschap, zijn zowel het Joodse echtpaar als burgemeester Hoogenboom op 22 augustus 1944 gearresteerd door de Sicherheitsdienst.

Nadat hij eerst in de gevangenis in Amsterdam heeft gezeten en later in het strafkamp Vught, is hij op 2 september 1944 op transport gezet naar Buchenwald in Duitsland. Volgens een verklaring van een medegevangenen is hij in de laatste dagen van de oorlog gestorven tijdens een transport. Het is niet bekend waar.

Mej. A. Breed

Overleden op 7 maart 1945

Begraven op de R.K. begraafplaats van Hoogwoud



Aafje (Afie) Breed, geboren op 31 december 1891 in Hoogwoud, woonde tijdens de oorlogsjaren aan het Zuideinde in Hoogwoud.

Op de middag van 7 maart 1945 hielden de Duitsers daar een fietsenrazzia. Op dat tijdstip waren er ook leden van de ondergrondse aanwezig op de boerderij tegenover het huis van mejuffrouw Breed. Het is daar tot een vuurgevecht gekomen tussen de beide groepen.

Afie Breed is door een rondvliegende kogel in haar hoofd geraakt en was op slag dood.

Cornelis Commandeur

Overleden 23 april 1945

Zijn graf op de R.K. begraafplaats van Hoogwoud bestaat niet meer



Kees Commandeur werd geboren op 16 november 1886 in Wognum. Tijdens de oorlogsjaren had hij een kruidenierszaak, de Rijstvogel, in de Boekel in Hoogwoud. Commandeur had met het verzet zelf geen binding maar af en toe verleende hij onderdak aan mensen van de ondergrondse die meestal op verschillende adressen overnachtten.

Op 23 april 1945, rond het middaguur, vielen leden van de Landwacht zijn woning binnen en hebben hem geslagen. Daarna dwongen ze hem om op zijn eigen transportfiets mee te gaan naar het bureau in Hoorn. Bij de kruising van Spanbroekerweg en Wuiver hebben ze hem in koelen bloede neergeschoten. `Op de vlucht neergeschoten` werd het genoemd.

Oorlogsslachtoffers uit de gemeente Spanbroek



Tijdens de nationale herdenking op 4 mei om 20.00 uur is bij dit monument een officiële herdenking.

Het oorlogsmonument staat in Spanbroek op de hoek Hertog Willemweg/Spanbroekerweg, bij de entree van de kerk.

Na de herdenking bij het monument volgt er een kranslegging op de begraafplaats bij het Kerkhuys bij de graven van 5 omgekomen bemanningsleden van een RAF toestel.

In de nacht van 12 op 13 juni 1944 werd de Lancaster ED938 Code CF-C van het 625 squadron neergehaald door een Duitse nachtjager. Het toestel stortte neer in een weiland achter Zandwerven nr. 33, op nog geen 300 meter van de woning. 2 bemanningsleden, J.D. Lindsay en R.S. Ridge, hebben de crash overleefd en zijn gevangen genomen. De overige 5 overleefden de crash niet.

De kranslegging is voor:

- ❖ Pilot officer - Alexander Gregory Scott - Engeland - 26 jaar
- ❖ Sergeant - Alfred Ronald Williams - Engeland - 24 jaar
- ❖ Flight sergeant - Charles Stirling Dundas Tainsh - Australie 26 jr
- ❖ Flight sergeant - Jeffrey Gordon Lane - Australie - 21 jaar
- ❖ Sergeant - Leonard Thomas Victor Suffield - Australie - 23 jaar

Verder zijn een aantal van de in dit boekje beschreven oorlogsslachtoffers begraven op de RK begraafplaats bij de Bonifatiuskerk in Spanbroek.

Op 4 mei, omstreeks 18.00 uur, worden daar bloemen gelegd door vertegenwoordigers van het gemeentebestuur.

Het vuurpeloton*

Een toelichting op het fusilleren van Spanbroekers

Op 6 maart 1945 werd er een aanslag gepleegd op Obergruppenführer Hanns Rauter bij herberg De Woeste Hoeve in de omgeving van Apeldoorn. Daarmee werd het doodvonnis getekend van vele gevangenen. Hanns Rauter was als hoogste SS'er in Nederland verantwoordelijk voor de deportatie van 120.000 Joden en talloze terreurdaden tegen de bevolking. Hij overleefde de aanslag dankzij een koffer wasgoed die een groot deel van de kogelregen had opgevangen. Wel was hij geraakt in zijn kaakspieren, waardoor zijn kaak alleen nog door bandages op zijn plaats kon worden gehouden. Als represaille op de aanslag werden in heel Nederland ongeveer 300 gijzelaars gefusilleerd waaronder zes inwoners en tijdelijke inwoners van Spanbroek: Nicolaas Appel, Antonius Bosse, Johannes Hoek, Cornelis Loos, Johannes Stam en Jacobus Weerdenburg.



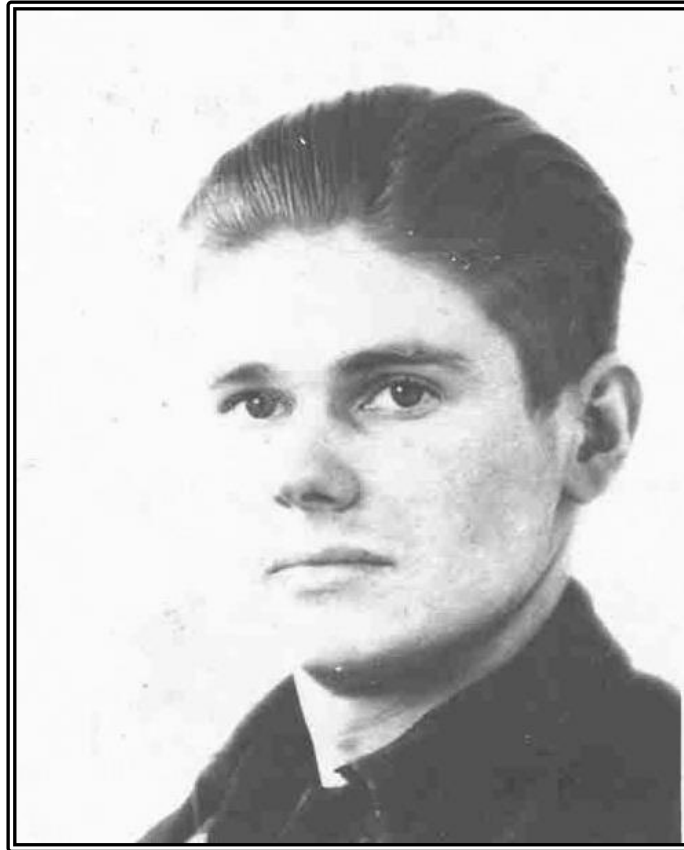
De fusillade-plek aan de Amsteldijk vlak na de oorlog



Grafmonument RK begraafplaats bij Bonifatiuskerk Spanbroek

Nicolaas Appel

Gefusilleerd op 8 maart 1945 te Amsterdam
Begraven op de R.K. begraafplaats te Spanbroek

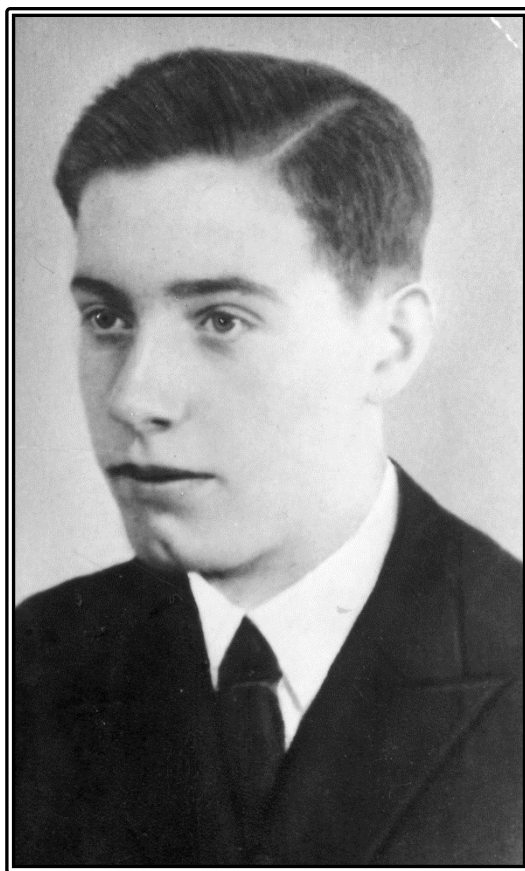


Nicolaas Appel is geboren op 11 oktober 1920 in Spanbroek. Klaas Appel, die gezien zijn geringe lengte ook wel Klaassie werd genoemd, was nog maar 24 jaar oud toen hij werd gefusilleerd. Hij was eerder gevraagd om "een taak te vervullen" bij het droppingsveld De Mandril aan de Zomerdijk te Spanbroek. Hij heeft hieraan meegewerkt en werd hierom in de vroege morgen van 26 februari thuis door de Landwacht opgepakt. Hij werd samen met een paar andere dorpsgenoten naar Amsterdam gebracht. Daar is hij in de ochtend van 8 maart 1945 aan de Amsteldijk samen met vele anderen gefusilleerd. Deze fusillering was, zo bleek later, een vergelding voor de aanslag op Obergruppenfuhrer Hanns Rauter.*

Antonius Bosse

Gefusilleerd op 8 maart 1945 te Amsterdam

Begraven op de Erebegraafplaats Bloemendaal te Overveen



Ton Bosse, geboren 20 april 1922 te Haarlem, was student toen hij werd opgeroepen voor tewerkstelling in Duitsland. Hij wist duidelijk wat hij wilde en nam het besluit om een onderduikadres te zoeken. Na wat omzwervingen kwam hij op de boerderij van Jan Loos in Spanbroek. Zijn gastheer had zich aangesloten bij het verzet en ook Ton zag dat als zijn taak om daar actief in te zijn ondanks de afkeuring van zijn vader. In het weekend van 24-25 februari werd duidelijk dat er door verraad leden van hun groep waren opgepakt. Jan Loos dook onder en Ton Bosse zag het als zijn plicht om op de boerderij te blijven voor de verzorging van het vee. Hij wilde namelijk niet dat mevrouw Loos er alleen voor kwam te staan. Zijn plichtsgevoel werd hem fataal want op het moment dat de Landwacht op zoek ging naar Jan Loos, die onvindbaar was, troffen ze wel een onderduiker op de boerderij namelijk: Ton Bosse uit Haarlem. Ton werd meegenomen naar Amsterdam en daar gefusilleerd*.

Cornelis Botman

Overleden 14 februari 1945

Gedenkplaats: Concentratiekamp Kamp

Neuengamme te Hamburg



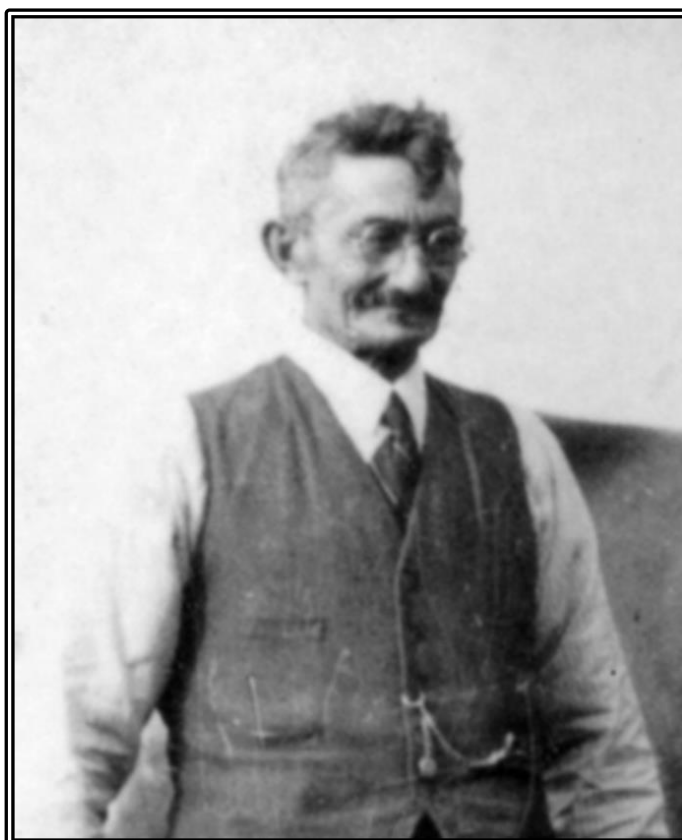
Cor Botman, geboren 20 januari 1924 te Hoorn was student toen de oorlog uitbrak. In 1942 kreeg hij een oproep om zich te melden voor tewerkstelling in Duitsland. Hij besloot zich niet te melden en vond via een bevriende relatie gastvrij onderdak bij de familie Mul aan de Spanbroekerweg, te Spanbroek. Daar viel in de vroege morgen van 9 augustus 1944 de Landwacht binnen. Dit ging met veel geweld gepaard en met name de heer Mul werd hier het slachtoffer van. Omdat Cor Botman over een vals paspoort beschikte sommeerde de landwacht hem mee naar Hoorn te gaan. Tijd om zich te kleden kreeg hij niet, hij moest in nachtkleding met daaroverheen een colbertje op de fiets mee. De heer Mul plus nog een tweede onderduiker moesten ook mee. Via Hoorn en Amsterdam is Cor Botman op transport gesteld naar het concentratiekamp Neuengamme in Duitsland. Hier is hij op 14 februari 1945 door honger en uitputting omgekomen.

Petrus Brakeboer

overleden op 16 januari 1945

Zijn as is verstrooid op de gedenkplaats

Kamp Sachsenhausen Oranienburg



Petrus Brakeboer werd geboren op 13 maart 1881 te Medemblik. Ten tijde van de oorlog woonde en werkte hij met zijn gezin op een boerderij aan de Berkmeerdijk te Opmeer. In de zomer van 1944 verbleven er ook verschillende onderduikers op de boerderij aan de Berkmeerdijk. Toen er een verzoek van de ondergrondse kwam om een Joods echtpaar onderdak te verlenen weigerde hij in eerste instantie. Hij wilde de andere onderduikers niet in gevaar brengen. Maar omdat het slechts om één nacht zou gaan stemde Petrus Brakeboer toe. Precies in die nacht, op 13 juli 1944, viel de Landwacht de boerderij binnen. Het Joodse echtpaar is op een vreselijke manier mishandeld, evenals de heer Brakeboer. Alle drie werden ze gearresteerd door de Landwacht. De heer Brakeboer moest te voet naar het station van Obdam en werd per trein naar de gevangenis in Amsterdam vervoerd. Later werd hij op transport gesteld naar het kamp Vught met als eindbestemming kamp Sachsenhausen in Duitsland. Daar is hij op 16 januari 1945 aan een amandelontsteking (lees: ontberingen) overleden.

Het verhaal van de familie Van Emden

Aan wie verleende de heer Piet Brakeboer gastvrijheid die zomer van 1944?

Het Joodse echtpaar Jetty en David van Emden woonde samen met hun dochtertje Fieke-Maja, in het Overijsselse plaatsje Borne op het moment dat in Nederland de Tweede Wereldoorlog uitbrak. Om aan deportatie door de Duitsers te ontkomen, besloten zij onder te duiken.

Op 19 april 1943 stond er een oproep in de krant van Borne, dat negen Joodse personen uit die plaats waren verdwenen en dat de Duitse bezetter op zoek was naar hun verblijfplaats. De namen van David en Jetty en hun vierjarig dochtertje Fieke-Maja stonden hierbij ook vermeld. Vermoedelijk zat het echtpaar in die periode ondergedoken in Groningen, terwijl hun dochtertje Fieke-Maja was ondergebracht bij de familie Sant aan de Westerdijk in Hoorn.

In de zomer van 1944 zat het echtpaar Van Emden ondergedoken op een boerderij bij de familie Wagenaar in Blokker en is daar gebleven tot woensdag 12 juli 1944. Omdat men het vermoeden had dat de bezetter op de hoogte was van hun verblijf bij de familie Wagenaar, is er door de ondergrondse een onderduikadres voor hen gezocht op de boerderij van de familie Brakeboer aan de Berkmeerdijk in Opmeer.

Op de vroege morgen van donderdag 13 juli 1944 overvielen de Sicherheitsdienst en de Landwacht die boerderij en arresteerden de heer Brakeboer en het Joodse echtpaar Van Emden. Deze arrestatie is beslist niet zachtzinnig gegaan. In onder meer een kort briefje, verstuurd vanuit de gevangenis in Amsterdam, schrijft David van Emden namelijk aan zijn dochtertje: "Mammie kan niet eten, want zij heeft een gebroken kaak."

Door de grove mishandeling is het zeer waarschijnlijk dat het echtpaar heeft verteld waar zij eerder ondergedoken zaten, want in de avond van 13 juli werd ook de heer Wagenaar uit Blokker gearresteerd.

Het echtpaar Van Emden is, via Hoorn en Amsterdam, naar concentratiekamp Westerbork vervoerd, wegens het niet opvolgen van het bevel zich te melden voor transport naar Duitsland.

In september 1944 zijn zij op een van de laatste transporten gesteld, richting de vernietigingskampen.

Het echtpaar heeft de oorlog niet overleefd, hun dochtertje Fieke-Maja wel.



Jeugdfoto's van Fieke-Maja van Emden met haar vader David en haar moeder Jetty.

Jacobus Duivestein

Als onderduiker bij de familie (Cor) Dijkstra is ook Jacobus Duivestein het slachtoffer geworden van de bezettende macht. Hij is gearresteerd op 9 augustus 1944 door de Landwacht en later overgebracht naar Leipzig alwaar hij is overleden. Oorspronkelijke informatie die bekend is: Jacobus Duivestein is geboren op 26 april 1921 en overleden op 23 juni 1945 te Leipzig in Duitsland.

Meer informatie over het leven van Jacobus Duivestein was helaas niet bekend. Recente naspeuringen geven sterke aanwijzingen dat dit oorlogsslachtoffer de volgende persoon moet betreffen:

Jacobus Gerardus Duivesteijn, geboren 16 december 1922 in Den Haag. Zijn roepnaam was Jacques en hij was magazijnbediende. Hij is op 18 augustus 1944 aangekomen in kamp Amersfoort en op 1 september 1944 op transport gesteld naar Duitsland voor dwangarbeid. Hij werd tewerkgesteld bij Sàchsische Werke Böhlen bij Leipzig. Door uitputting en ondervoeding is hij op 6 juni 1945 overleden in het Bezirkskrankenhaus in Múgel (bij Leipzig).

Ondanks de zeer sterke aanwijzingen dat deze persoon dezelfde is als de Jacobus Duivestein op het oorlogsmonument is dit (nog) niet met zekerheid vast te stellen.



Van Jacobus Duivestein is helaas geen foto bekend

Cornelis Dijkstra

overleden op 20 december 1944

in concentratiekamp Neuengamme in Duitsland

Gedenkplaats: Nederlands ereveld te Hamburg-Ohlsdorf



Cor Dijkstra, geboren 19 oktober 1904 te Sexbierum, Friesland was in de oorlogsjaren werkzaam op de zuivelverwerkingsfabriek Aurora in Opmeer. Hij was de vader van twee zoontjes en had zich aangesloten bij de illegaliteit. Hij werkte nauw samen met de heer Tulp uit Hoogwoud. Hij is in de vroege morgen van 9 augustus 1944 gearresteerd en vervoerd naar Hoorn samen met een onderduiker, Jacobus Duivestein, die bij hem inwoonde. Cor Dijkstra is via Hoorn en Amsterdam op transport gesteld naar het concentratiekamp Neuengamme in Duitsland waar hij op 20 december 1944 door uitputting is overleden.

Petrus Nicolaas Eitjes

Overleden op 26 februari 1945

Begraven op het Nederlands Ereveld Loenen (Apeldoorn)

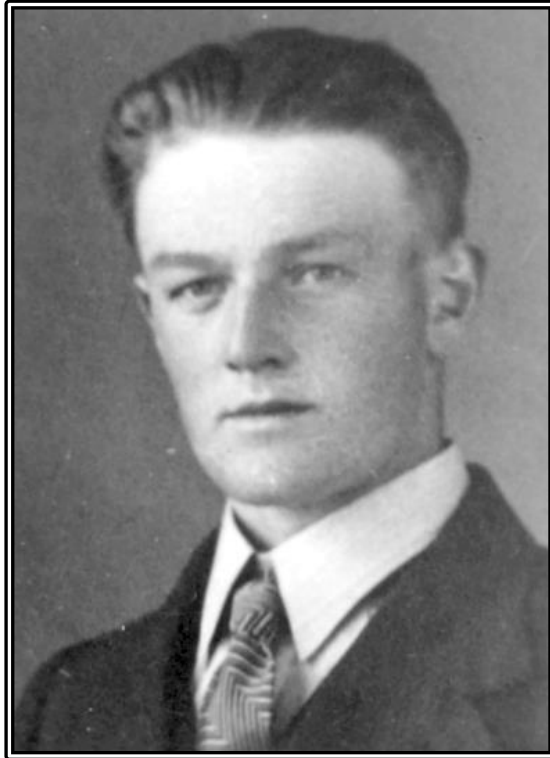


Piet Eitjes, geboren 16 april 1920 in Spanbroek, was betrokken bij het verzet en bij de bewaking van het droppingsveld 'De Mandril' aan de Zomerdijk. Piet woonde in de oorlogsjaren bij zijn ouders thuis in Wadway, gemeente Spanbroek.

In de vroege morgen van 26 februari deed de Landwacht een inval bij het gezin Eitjes waarbij ook zijn moeder werd geslagen. Piet vloog de dader aan en probeerde via de tuin te ontsnappen. Helaas was het heel helder weer en bleek Piet een gemakkelijke prooi voor de schietgrage Landwachters. Hij werd geraakt in zijn buik en werd met paard en wagen naar het ziekenhuis in Hoorn vervoerd. Hier mocht men hem geen medische zorg verlenen. Nog diezelfde dag overleed hij. Hij heeft zijn laatste rustplaats gevonden op het Nederlandse ereveld in Loenen bij Apeldoorn.

Johannes Hoek

Gefusilleerd op 8 maart 1945 te Amsterdam
Begraven op de R.K. begraafplaats te Spanbroek



Jan Hoek, geboren 20 november 1918 te Venhuizen, werkte tijdens de oorlogsjaren als boerenarbeider bij Klaas de Jong in Spanbroek. Ook hij had zich aangesloten bij het verzet en werd op 26 februari door de Landwachters gearresteerd op de boerderij van Klaas de Jong. Hoewel hij zich eerst nog had weten te verstoppen in de hooiberg, kwam hij na het dreigement van de Landwachters "om een granaat in de hooiberg te gooien en zo de hele boerderij te vernietigen" uit zijn schuilplaats tevoorschijn. Bij het verlaten van de boerderij bedankte hij de familie De Jong voor de goede zorgen die hij van hen had mogen ontvangen. Samen met andere gearresteerden werd hij gefusilleerd aan de Amsteldijk te Amsterdam.*

Simon Koning

Vermist



Simon Koning, geboren 26 juni 1906 in Bovenkarspel was in 1940 benoemd tot gemeenteveldwachter in Spanbroek. Hij sloot zich al snel aan bij de L.O. (= Landelijke Organisatie voor hulp aan Onderduikers). Hij weigerde tevens een loyaliteitsverklaring te tekenen die door de bezetter verplicht werd gesteld aan ambtenaren.

Hij was vader van een gezin met vier kinderen en kende zijn verantwoordelijkheid jegens hen. Hij had de afspraak gemaakt, dat hij zich nooit zou onttrekken aan de eventuele gevolgen van zijn verzetswerk. Op 24 augustus 1944 is hij gearresteerd door leden van de Sicherheitspolizei en gevangen gezet in de dodencel 596 van het beruchte 'Oranje hotel' te Scheveningen. Hij werd behandeld volgens het "Nacht-und-Nebel-Erlass" wat o.a. inhield dat alle verhoren en ook de stoffelijke overschotten vernietigd moesten worden. Zo verdwenen slachtoffers in de nacht en in de nevel. Na Dolle Dinsdag 8 september 1944 is er niets meer van hem vernomen, alle naspeuringen ten spijt.

4 september 2014 is aan S. Koning postuum het Mobilisatie Oorlogskruis toegekend.

Johannes Kramer

overleden op 15 maart 1945

Begraven op de R.K. begraafplaats te Spanbroek



Jan Kramer, geboren op 26 april 1912 in Hoorn, was getrouwd met Bets Eitjes (zus van Piet Eitjes). Hij was niet betrokken bij het verzet maar was wel aanwezig op een kaartavond bij de familie Loos, toen daar op 24 februari 1945 de eerste mensen werden gearresteerd op verdenking van verzetsdaden. Ook Jan moest mee naar het bureau in Hoorn maar werd na enige dagen weer vrijgelaten. Dit wekte argwaan bij de leiders van het verzet. Toen op 15 maart het bericht kwam dat er zes mannen van hun groep waren gefusilleerd werd Jan Kramer ogenblikkelijk verzocht om naar de Zomerdijk te komen. Daar verbleef de leiding van het plaatselijke verzet. Op diezelfde dag is Jan van het leven beroofd en begraven op het land aan de Zomerdijk. Zijn vrouw en familie zijn lang in onzekerheid gelaten over zijn lot. Na de oorlog is hij (na eerst te zijn verwisseld met een ander slachtoffer) herbegraven op de R.K. begraafplaats in Spanbroek.

Cornelis Loos

gefusilleerd op 8 maart 1945

Begraven op de R.K. begraafplaats Spanbroek

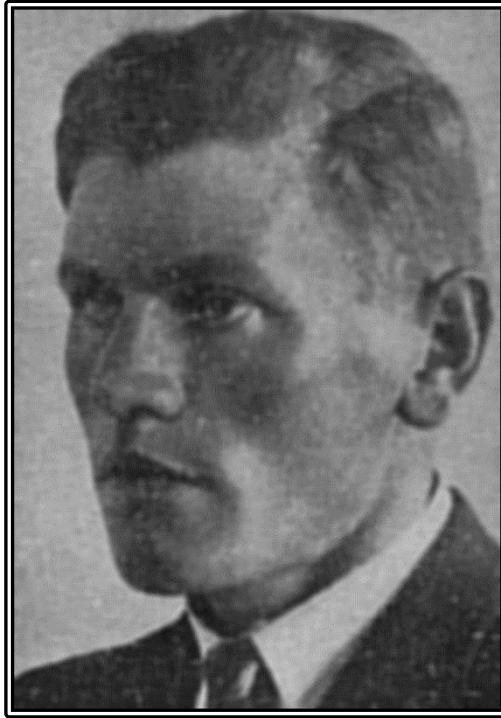


Cor Loos, geboren 22 april 1909 in Spanbroek, was vader van twee kleine kinderen op het moment dat de Landwacht tijdens een kaartavond zijn huis binnenviel. Hij werd verdacht van lidmaatschap van de ondergrondse verzetsbeweging, waar hij echter geen deel van uitmaakte.

Zijn twee kinderen waren tijdens de inval in een diepe kast gekropen maar hebben duidelijk kunnen zien hoe hun vader en de andere leden van de kaartclub werden gearresteerd. Na verhoren op het bureau van de Landwacht in Hoorn is hij naar de gevangenis aan de Weteringschans in Amsterdam vervoerd en op 8 maart aan de Amsteldijk gefusilleerd*.

Johannes Roosje

Overleden op 17 februari 1945 in Oostwoud
Begraven op de R.K. begraafplaats Spanbroek

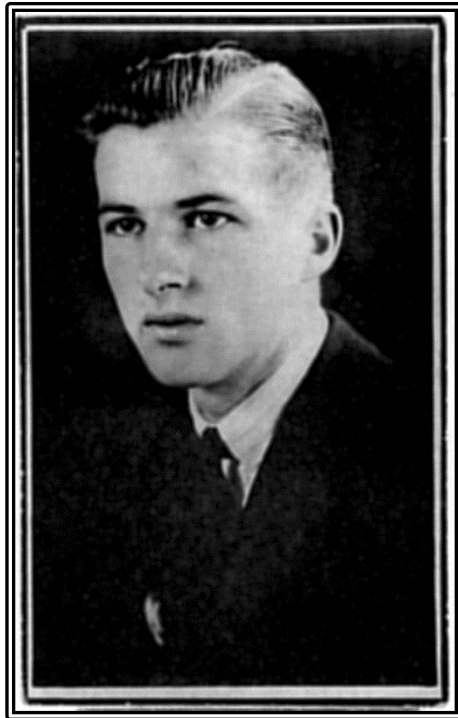


Jan Roosje, geboren 26 februari 1915 in Hensbroek, trouwde op 22 mei 1939 met Afie Konijn uit Spanbroek. Het paar ging wonen in Spanbroek en Jan ging werken bij de familie Schipper aan de Zomerdijk. Daar raakte hij betrokken bij de droppings van wapens die daar plaatsvonden en sloot zich aan bij het verzet. Bij een actie in Oostwoud om een Engelse piloot in veiligheid te brengen kwam hun groep tegenover Die Grüne Polizei te staan. Hierbij kwam Jan Roosje om het leven. Zijn lichaam lag dagenlang, als waarschuwing voor iedereen, bij het gemeentehuis van Medemblik. Na de oorlog is Jan Roosje herbegraven op de R.K kerhof in Spanbroek.

Petrus Scholten

Overleden op 16 december 1944 in Leipzig

Herbegraven op het Ereveld in Loenen



Piet Scholten werd geboren in Hoogwoud 10 april 1924. Hij was de oudste zoon van het gezin Scholten. Het gezin verhuisde naar Leidschendam maar de contacten met Hoogwoud en Spanbroek bleven bestaan. Tijdens de oorlogsjaren kreeg ook Piet het bevel zich te melden voor tewerkstelling in Duitsland. Hij heeft zich gemeld en kreeg een kantoorbaan in Duitsland. Toen hij voor een kort verlof terug mocht naar huis koos hij ervoor om een onderduikadres te zoeken. Bij de familie Mul in Spanbroek vond hij gastvrij onderdak. Helaas, bij een inval van De Landwacht op 9 augustus 1944 moest hij mee voor verhoor naar Hoorn waar bleek dat hij over een vals paspoort beschikte. Men vond brieven met zijn ware naam erop en Piet werd naar het strafkamp Amersfoort gebracht. Vandaar werd hij naar Duitsland, bij de stad Leipzig, gebracht. Zijn brieven aan zijn ouders bleven opgewekt, maar de werkelijkheid was anders. Als kantoorman was hij beslist niet gewend om het zware werk te doen in de steengroeven van het kamp. Door alle ontberingen is hij aan een longontsteking gestorven op 8 december 1944.

Johannes Stam

Gefusilleerd 8 maart 1945

Begraven op de R.K. begraafplaats te Spanbroek



Jan Stam, geboren op 1 april 1915 in Sijbekarspel, groeide op als boerenzoon op de boerderij van zijn ouders vlakbij Wadway (gemeente Spanbroek).

Op 24 februari 1945 was hij aanwezig in het huis van Cor Loos voor een gezellige kaartavond. Met de illegaliteit had hij niets van doen, maar hij was wel op de hoogte van de gang van zaken. Toen men de woning binnenviel werden alle mannen meegenomen voor verhoor, ook Jan.

Het werd hem nog wel toegestaan een warme jas thuis op te halen en zijn pantoffels te verruilen voor schoenen.

Tegen zijn moeder zei hij: "Moeder maak je geen zorgen, ik ben zo weer thuis". Dit waren de laatste woorden die zij uit zijn mond hoorde. Op 8 maart 1945 is hij gefusilleerd aan de Amsteldijk in Amsterdam.*

Jacobus Weerdenburg

Gefusilleerd op 8 maart 1945

Begraven op de Ere-begraafplaats Bloemendaal-Overveen



Jaap Weerdenburg, geboren 5 mei 1923 in Amsterdam, kwam als 'etenshaler' bij de familie Wittenberg in Spanbroek. Deze familie had een boerderij en hun zoon Gerrit was actief in het verzet. Toen Jaap Weerdenburg een oproep kreeg om te gaan werken in Duitsland, werd hem de mogelijkheid geboden om op de boerderij van Wittenberg te blijven en daar onder te duiken. Op 26 februari 1945 was er een inval op de boerderij. Men zocht de zoon die bij het verzet betrokken was maar men trof hem niet aan. Helaas was daar wel Jaap Weerdenburg die geen gehoor had gegeven aan de oproep voor Duitsland. Hij werd met veel andere mannen afgevoerd en kwam op 8 maart 1945 voor het vuurpeloton te staan aan de Amsteldijk.*

Het monument voor de gevallen vliegeniers

Op 4 mei is er rond 18.25 uur een kranslegging bij het monument voor de gevallen vliegeniers.

Op dat tijdstip vliegt er een 'lost-man' formatie over het monument als eerbetoon aan deze slachtoffers.

In september 2003 is het gecrashte oorlogsvliegtuig, een Engelse Short Stirling, geborgen. De bommenwerper bevond zich meters onder het weiland in de hoek van de A.C. de Graafweg met de Middelweg in Opmeer. Het vliegtuig belandde daar nadat het in de nacht van zaterdag 10 op zondag 11 mei 1941 was neergeschoten door een Duitse jachtvlieger. In de Short Stirling bevonden zich nog de lichamen van zes bemanningsleden. Het stoffelijk overschot van de Engelse piloot werd na de crash bij het verongelukte vliegtuig gevonden. De zes vermiste bemanningsleden zijn geïdentificeerd en zijn op 11 mei 2004 begraven op de Algemene Begraafplaats in Bergen.

Het monument is de vin van een propellor van de Britse Short Stirling bommenwerper waarop in een V-vorm kaarten van Engeland en Nieuw-Zeeland en de namen van de slachtoffers van de vliegtuigcrash zijn aangebracht. De propellorvin is op een sokkel geplaatst. Het V-teken staat voor 'Victory' (=overwinning) en is het symbool voor vrede en vrijheid.

Bij dit monument gedenken wij de zeven bemanningsleden van de Engelse Short Stirling bommenwerper N3654 15 SQN.

- Wing Commander Herbert R. Dale – Engeland RAF - 33 jaar
- Pilot Officer Peter R. Stephenson Bird – Engeland RAFVR – 20 jaar
- Pilot Officer Daniel McLean Campbell–Nieuw Zeeland RNZAF–25jr
- Sergeant Stanley P. Plumb – Engeland RAFVR – 24 jaar
- Sergeant Frank A. Sidney Smith – Engeland RAF – 21 jaar
- Sergeant Eric R. Lucas – Nieuw Zeeland RNZAF - 26 jaar
- Sergeant Norman H. Nuttall – Engeland RAFVR - 21 jaar



Het monument staat evenwijdig aan de A.C. de Graafweg in het park aan de Glazen Wagen.

Denkend aan de doden

Een gedicht voor de vierde mei

Denkend aan de doden
namen in de grond
namen van de doden
neem ze in de mond.

En vertel verhalen
hoe het ze verging,
hoe zo vele malen
vrijheid onderging.

Namen om te noemen
op de 4 de mei
want er bloeiden bloemen
en wij werden vrij.

Houdt hun namen heden,
houd hun namen hoog.
Wat zij voor ons deden
zien wij voor ons oog.

Namen van de doden
houdt ze in het licht,
denkend aan de doden
met de ogen dicht.

Denkend aan de doden
van verleden tijd,
roepen wij de toekomst
in hún namen uit.

Bron: onbekend

